

meg – mondjuk – nyolcszáz esztendő (ha az örmények Kárpát-medencei jelenlétének kezdetére emlékeztetünk). Hiszen az EÖGYKE attól „másabb” minden egyéb törekvésnél (finoman fogalmazva), hogy mindazon „örmény ügyeket” képviseli, amelyek beágyazódtak a magyar évszázadokba. Amelyek összetéveszthetetlen kultúrával, műveltséggel, mentalitással szőtték át és be a környező magyarságot. Az erkölcsről se feledkezzünk meg! Az örmények fővárosában, Szamosújváron (a város tervezője 1700-ban egy Alexa nevű mérnök...) működött Magyarország egyik legnagyobb börtöne – de örmény mutatóban sem volt a rabok között.

Nem akarom, aligha is tudnám leltárát adni az EÖGYKE két évtizedének. Eseményekben és vállalásokban hallatlanul sűrű évek voltak ezek. Egyfelől meg kellett szervezni egy tettere kész közösséget, feladatokkal és élményekkel összekovácsolni a tagságot, biztosítva érdekképviselőt is, másfelől meg vissza kellett hódítani a „saját” múltat, amelyet ugyan senki el nem orzolt, csak a közönyös idő koptatott és halványított alig észlelhetővé. Az egyesület lapja, a Füzetek mára már mintegy tízezer lapnyi információt továbbít papíron is, meg a világhálón is erről a húsz évről meg jó pár évszázadról. Világháló? Egy-két napja indult el a „magyarormenytudastar” az interneten, amelybe „minden” bele fog kerülni.

Nézem a képeket, olvasom húsz év híreit. Mi minden történt... Hány és hány utazás – a „szent” helyekre: Erdélybe, őseink városaiba, templomaihoz, a *Kányádi Sándor* bátyánktól megénekelte erdélyi örmény sírkövekhez és Örményország tájaira, a leírhatatlan kacskarok, a keresztes

kövek világába, a bécsi és velencei templomokba. A hitélet itthoni megújításának eseménytörténete; és itt van a rendszeres közösségi alkalmak „tematizálása”: kiállítások, koncertek, emlékműsorok, műterem-látogatások, hőseink és távoli mártírjaink emlékeinek számontartása – az aradi várároktól a törökországi genocídium iszonyattáblójáig, irodalmi estek, gasztronómiai kalandozások, óh, az Ararat konyak (mily nagy kár, hogy *Churchill* éppen Jaltában kapott rá)... És a kiadványok... Életem egyik legnagyobb szellemi kalandja volt az, hogy végiglapoztam a Szamosújváron 1887 és 1907 között (ez is éppen húsz év!) kiadott *Armenia* című folyóiratot. Elképesztő tudás- és emléktár, amely az ősi anyanyelv magyarországi életének végórájában szedte össze mindazt, amit az örmény egyetemességről Európában és Erdélyben tudni lehetett. Nagy megtiszteltetés, hadd tömjénezem magam kicsit, hogy a 26 kiadványból hármat én szerkeszthettem, köztük a legfontosabbat (*Távol az Ararattól*, 2014), amelyben 37 örmény gyökerű magyar író, mondjuk így, tesz hitet „összmagyar” kötődése mellett – *Adyval* az élen. És persze – az ember esendő – jókedvvel nyugtázom a magam alkalmi ábrázolatait ebben a hatalmas mosolygalériában. De igazán az mozdítja a kezem lájkolásra, hogy látom, mennyi jóarcú és jó kedélyű magyarral lehetek együtt örményként könyvek között (tudálekoskodva...) és a Szeván-tó partján (táncolva...), dudokot hallgatva és valami örmény specialitást eszegetve..., nem mintha odavolnék a padlizsán-aludtjej „kombóért”, hogy a mai idők szóhasználatát kövessem (erős fenntartásokkal...).

(Megjelent:

Magyar idők, 2019. január 12.)

Évadkezdő klub nagy sikerrel

Január 17-én forrt a levegő a Fővárosi Örmény Klubban a hideg ellenére. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület kampánynyitó rendezvényén az Erdélyi Örmény Múzeum sorozat két új kiadványa volt a téma. Az elnök *Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és örmény Önkormányzatai 20 éve – 1001 mosolygós örmény arc* – című emlékalbumot mutatta be, amelyhez bevezetőnek *Alexa Károly Magyarörmények* c. cikkét olvasta fel *Várady Mária* színművész, remek hangsúlyozással. Az egyesület archívumában lévő közel százezer fotóból megjelentetett megközelítőleg hétszáz kép és a tematikus szöveges tartalom bemutatja az egyesület céljainak megfelelő működését és értékmentését határon innen és túl, a magyar kultúra részét képező magyarörmény kultúra sokszínűségét..



Az emlékalbum a közgyűjteményekhez is eljut, ezzel is tájékoztatást nyújt ország-szerte a magyarörménység sokévszázados

jelenlétéről a Kárpát-medencében, közösségeik, kultúrájuk, örmény katolikus hitéletük megismerése által.



dr. Issekutz Sarolta, a könyv szerzője

A klub második részében Gyertyánfy András tanár bemutatta *A Gyertyánffy család története a 19. században* c. család-

történetét vetített-képes előadásával. A DVD kiadványt az EÖGYKE a Bp. Főv. II. ker. Örmény Önkormányzat támogatásával adta ki. A klubterem felbolydult a bemutató során, kiderült, hogy nagyszámú Gyertyánffy családtag személyesen jelent meg, hogy találkozhasson az előadó szerzővel, a rokonaival. Voltak Erdélyből, Délvidékről, származók, budapestiek, és vidékiek, akik végre megismerhették egymást, találkozhattak egymással. Sokan máshonnan kapták

az értesítést és örömmel vettek részt egy nagy és híres család találkozásán, mint hozzátartozók. Azóta többen telefonon is jelentkeztek már. Érdeemes lenne folytatni a családtörténetet, kiegészítve a 20-21. századra is.

A sikeres est is bizonyította, hogy a magyarörmények egy nagy családot

alkotnak, valahol mindenki rátalál a rokona-ira. Ez az együvé tartozás segített pl. a nagy traumák (Trianon, II. Vh.) miatt menekülő erdélyi magyarörmény családok hazai beilleszkedéséhez, otthonra találásához is, amikor a már gyökeret vert (a Trianon miatti menekültek) családok és az örmény katolikus egyházi gyülekezet segítette révbeérésüket.



Vikol Kálmán (középen) és kíségyüttese

Az est záróműsorában Vikol Kálmán fuvolaművész és kíségyüttese – köztük Márton fia zongorán – a többi furulyán és cimbalmon igazán derűs hangulatot varázsolt, szinte táncre perdítette a közönséget. Farsangidőző népzenei összeállításukkal, közös énekléssel zárult az est.

M



Gyertyánfy András



Vikol Kálmán és tanítványa

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és örmény önkormányzatai 20 éve

– 1001 mosolygós örmény arc –

Bevezető

E dokumentum- és képtár egy visszatekintés az elmúlt 20 év történetére. Van néhány olyan témakör, amelynek ismerete mindenképpen szükséges az emlékalbum



XIX. Nerses Bedros Örmény Katolikus Pátriárka fogadása templomban

értékeléséhez, megértéséhez. Ilyenek például az, hogyan is kerültek az örmények az elismert 13 kisebbség/nemzetiség közé, hogyan kerültem én személyesen kapcsolatba az örményekkel, örmény nemzetiségi önkormányzatokkal és hogyan látom helyemet és szerepemet az elmúlt több mint 20 év viharáiban és nap-sütésében, milyen külső és belső feltételek, körülmények között működött az Egyesület.

Az örmény kulturális életbe történő bekapcsolódásom, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület megalakulásának lehetősége

és több mint 20 éves tevékenysége szempontjából fontosnak tartom az 1993-ban hatályba lépett, a nemzetiségek jogairól szóló LXXVII. Tv. ismeretét, amely sok mindent szabályozott, többek között azt is, hogy mely nemzetiségek kapnak jogot az önkormányzatisághoz.

Vizsgálunk kell az erdélyi örményeket, hogy megfelelnek-e a törvényi követelményeknek, azaz legalább 100 éve honosak Magyarországon, számszerű kisebbséget képeznek-e és ápolják-e hagyományait, kultúrájukat és beszélik-e saját nyelvüket. Tény, hogy az erdélyi magyarörmények több mint 100 éve honosak Magyarországon, több mint 350 éve élnek Erdélyben, számszerű kisebbséget képeznek, a létszámuk kb. 10-15 ezerre tehető és beszélik a saját nyelvüket, amely már közel 200 éve magyar, ápolják és megélik kultúrájukat, hagyományait, vallásukat. Sikerült



A karácsonyi klubban